

Силабус
навчальної дисципліни
Основи інженерно-педагогічної творчості
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА. ЕНЕРГЕТИКА, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань А Освіта
спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація А5.33 Енергетика, електротехніка та електромеханіка
кваліфікація: бакалавр з професійної освіти (енергетика, електротехніка та електромеханіка)

Викладач (і)	Олена КРИВИЛЬОВА
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=1804#section-0
Контактний тел.	+380661807781
Е-mail викладача:	Krivileva.lena@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок 11 ¹⁰ -12 ²⁵ , 18 ⁰⁰ -18 ⁴⁰

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	14	16	60	екзамен

Семестр: 8

Мова навчання: українська

Ключові слова: творчість, мислення, творче мислення, освітній процес, психологічні бар'єри, технічна творчість, ТРИЗ, синектика.

Мета та предмет курсу: формування в майбутніх фахівців педагогічної культури, творчого ставлення до дійсності, знання сутності інженерно-педагогічної творчості та осмислення її значення для виховання і навчання всебічно розвиненою і конкурентоспроможною особистості майбутнього професіонала, активізації його творчого потенціалу.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Здатність працювати в команді.

СК 01. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

СК 13. Здатність управляти комплексними діями / проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні / розвивальні проекти.

ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні / розвивальні проекти.

ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Творчість – біологічна потреба людини

Цілі і завдання курсу «Основи інженерно-педагогічної творчості». Творчість і його сутність. види творчості.

Тема 2. Мислення – інструмент творчої діяльності

Психологічні особливості творчого мислення. Різні концепції творчого мислення. Психологічні процеси, що організують творчі мислення. Психологічні бар'єри, що виникають на шляху вирішення творчих завдань. Етапи творчого процесу.

Тема 3. Технічна творчість та його сутність

Основні поняття і визначення. Вимоги до результатів технічної творчості. Особливості винахідницьких задач. Технічні об'єкти (системи), закономірності їх побудова та розвитку.

Тема 4. Теорія рішення винахідницьких задач (ТРВЗ)

ТРВЗ – точна наука. Системний аналіз при вирішенні винахідницьких задач. Класифікація законів розвитку технічних систем.

Тема 5. Алгоритми розв'язання винахідницьких завдань

Поняття про протиріччя. Рішення технічних – винахідницьких задач методом прагнення до ідеалу.

Тема 6. Методи інтенсифікації розумової діяльності у процесі рішення творчих завдань – методи активізації творчого процесу

Метод мозкового штурму. Метод інверсії. Метод емпатії (особистої аналогії). Метод вільних асоціацій. метод синектики.

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Творчість у педагогіці

Творчий характер педагогічної діяльності, педагогічна майстерність. Можливості розвитку творчого мислення в процесі навчання і виховання.

Тема 8. Інтенсифікація педагогічного процесу

Прийоми інтенсифікації навчання і виховання. Загальні відомості і сутність оптимізації. Критерії оптимальності навчання і виховання. Способи оптимізації педагогічного процесу.

Тема 9. Особливості діяльності викладача з творчого розвитку студентів

Види творчої діяльності викладача. Створення атмосфери співтворчості і співробітництва. Умови творчого розвитку студентів. Стандартна і творча навчальна діяльність. Творчі ситуації. Етапи творчого процесу. Структура творчої навчальної діяльності студентів.

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), самостійне спостереження, опора на життєвий досвід студента, проблемного викладання (проблемна дискусія), виконання проєктів.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Кодекс доброчесності університетської спільноти Бердянського державного педагогічного університету» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytetskoyi_spilnoty_bdpu1.pdf)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика використання штучного інтелекту визначається положенням БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnom_u_proczesi_berdyanskogo.pdf), зокрема при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов, забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів, забороняється використовувати в контрольованому середовищі під час проведення екзамену.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: освітні платформи інтерактивної взаємодії у форматі відео-конференції ZOOM, Google Meet; віртуальне навчальне середовище Moodle університету, що містить навчально-методичний комплекс дисципліни для ефективної взаємодії, самоосвіти та контролю освітніх результатів здобувачів; Google-сервіси (Keep,

документи, презентації, форми, чат, календар, диск); ноутбук Acer Aspire 5 A515-58P-379M; мультимедійний проектор Optima GT 1080e.; екран.

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «А», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «В», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «С», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- «E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);
- «FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);
- «F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота									Екзамен	Сума
ЗМ1					ЗМ2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	55	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Андрощук І.В. Педагогічна творчість: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2023. 176 с.
2. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи: підручник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
3. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.
4. Зязюн І.А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. Педагогічна майстерність. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
5. Костюк С.Й. Психологія творчості: курс лекцій з дисципліни для студентів денної форми навчання спеціальності 053 «Психологія». Мукачево: МДУ, 2018. 46 с.
6. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.

7. Туриніна О.Л. Психологія творчості. Київ: МАУП, 2007. 160 с.

Додаткові

8. Гузій Н.В. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи: монографія / за ред.; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. 427 с.
9. Моляко В.О. Стратегії творчої діяльності / за загальною редакцією В.О.Моляко. Київ: «Освіта України», 2008. 702 с.
10. Кузнецов Ю. М. Теорія розв'язання творчих задач: навч. посібник для вищих навч. закладів. Нац. техн. ун-т України "Київський політехн. ін-т". Київ: ЗМОК, 2003. 296 с.
11. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень: монографія / за ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Рута, 2006. 320 с.

Інтернет-ресурси

1. www.bdpu.org/library
2. <http://www.nbuv.gov.ua>
3. <https://scholar.google.com>
4. <https://www.irbis-nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека імені В.Вернадського;
5. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiyno-tekhnichna-osvita> – МОН України;
6. <https://ivet.edu.ua/> – Інститут професійної освіти НАПН України;
7. <https://dyskurs.info/category/metodyka-navchannya/> – методичний сайт «Дискурс»;
8. <https://nauka.gov.ua/infrastructure/r.befNwHon/> – журнал «Мистецтво та освіта»;
9. <https://aesthetethicpedaction.pnpu.edu.ua/about> – журнал «Естетика та етика педагогічної дії»;
10. <https://isr.pano.pl.ua/> – журнал «Імідж сучасного педагога»;
11. <https://sources.pnpu.edu.ua/> – журнал «Витоки педагогічної майстерності»;
12. <http://uperpnu.pnpu.edu.ua/> – Журнал «Українська професійна освіта»;
13. https://emd.naps.gov.ua/index.php/Educ_Mod_discourse – журнал «Освіта: сучасні дискурси»;
14. <https://otr.iod.gov.ua/> – журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості»;
15. <http://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej> – журнал «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»;

16. <https://jrnl.ivet.edu.ua/2> – журнал «Професійна освіта: проблеми і перспективи»;
17. <https://jrnl.ivet.edu.ua/4> – журнал «Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки та перспективи»;
18. <https://osvitafr.com.ua/> – журнал «Фахова перед вища освіта»;
19. <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/pedagog/issue/archive> – журнал «Педагогіка і психологія професійної освіти»;
20. <https://osvita.ua/legislation/proftech/> сайт Освіта.ua
21. <https://naurok.com.ua> – сайт На урок;